

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
Jämställdhetsenheten

SOU 2023:98 Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras

Åklagarmyndigheten har inte några synpunkter på utredningens övergripande förslag på åtgärder i syfte att skapa bättre tillgång till skydd, stöd och vård för personer som har utsatts för våld eller utnyttjats sexuellt i pornografiska syften.

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

19.3.2 Framställning och spridning av pornografiska skildringar bör uppmärksammas vid utredning av sexualbrott

Åklagarmyndigheten ställer sig tveksam till att återrapporteringskravet avseende mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck ska utökas till att även omfatta förmågan i arbetet med brott som begås vid produktion och distribution av pornografi.

Förslaget om ett utökat återrapporteringskrav kan föranleda vissa svårigheter och riskera att bli utan verkan. Av utredningen framgår att ytterst få personer medverkar i kommersiell produktion av pornografi i Sverige. Merparten av pornografien finns på internet och produceras i utlandet. Däremot är det vanligt förekommande med egenproducerat material som tillhandahålls av plattformar för pornografiskt material, t.ex. "OnlyFans". De brott som kan bli aktuella i samband med produktion av pornografi är dels olaga våldsskildring vilket är avsett att skydda allmänheten, dels brott mot person såsom sexualbrott, våldsbrott, olaga tvång, människohandel och människoexploatering. Som utredningen konstaterar är det ovanligt att dessa brott anmäls.

Åklagarmyndighetens uppgift är att utreda och lagföra brott, vilket kräver en anmälan. Det saknas även specifika brottskoder för brott med koppling till pornografi, vilket medför svårigheter för myndigheten att upptäcka brotten. Vidare skulle det bli ett stort antal nya brottskoder om sådana införs eftersom många olika brottstyper kan aktualiseras. Det får vägas mot det begränsade antal brott som anmäls inom ramen för produktion av pornografi. Med hänsyn till detta är det svårt för myndigheten att fullgöra ett utvidgat återrapporteringskrav.

Eftersom utredningens förslag huvudsakligen bygger på förebyggande och kunskapshöjande åtgärder, finns det risk för att det kommer att ta lång tid innan anmälningsbenägenheten får genomslag. Ett återrapporteringskrav skulle därför i nuläget inte fylla något syfte.

Det kan också framföras att det finns lagstiftning och brottskoder för andra typer av sexuell exploatering av barn och vuxna, t.ex. barnpornografibrott, utnyttjande av barn för sexuell posering, våldtäkt på distans, barnpornografibrott, kränkande fotografering m.m. Dessa brott rapporteras genom statistik som inkluderas i Åklagarmyndighetens årsredovisning. I denna del anser Åklagarmyndigheten att det inte krävs ytterligare åtgärder än de som föreslås i SOU 2023:80 – Ett starkare straffrättsligt skydd.

Slutligen kan nämnas att Åklagarmyndigheten arbetar kontinuerligt med kunskapshöjande åtgärder som ligger i linje med utredningen förslag. Exempelvis pågår arbete med framtagande av rättsliga vägledningar rörande sexualbrott mot barn och vuxna och en rättslig vägledning om människohandel och människoexploatering.

Detta yttrande har beslutats av tf. vice riksåklagaren Marie-Louise Ollén efter föredragning av extra åklagaren Emelie Nordh. I den slutliga handläggningen av ärendet har också vice överåklagaren Eva Johnsson deltagit.

Marie-Louise Ollén

Emelie Nordh

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättschefen

Biblioteket